

Katona Csaba
Zsidónak lenni Magyarországon

A múlt század (furcsa kissé leírni) hatvanas évei végén, múlt időben, akkor, amikor a nap rám ragyogott, észrevettem, hogy élek. Ugyan még kissé öntudatlanul, a létezés mezsgyéjén. „Lezsidóztak”. Egy iskolatársam volt. A napsütésre emlékszem, és nem igazán értettem, hacsak nem azt, hogy fájt és sírni kezdtem, mert zsidó szerettem volna lenni, de tudtam, hogy nem vagyok az. Azért sírtam, mert szerettem volna, ha azt a lekezelő, szitokként kimondott szót jogosan mondták volna rám: - te zsidó!

Nem tudtam miért, de nagyon fájt. Az, hogy szitokként mondta az a fiú, pedig én nagyon örültem volna, ha zsidó vagyok. Fájt, és nem értettem, hogy embereket a származásuk miatt bántanak, alig tudtam olyan emberekről, akik zsidók – azt is csak a TV-ből (ahogy apám szidta származása okán egyiküket-másikukat esténként, amikor együtt nézte a család a műsorokat). Ilyenkor szürke cigarettafüst felhőben ültünk (emlékszem, ahogy szúrta a tüdőmet, csípte a szemem), mert édesapám nemigen volt tekintettel ránk. Ott a TV-ben, azok az emberek, a „zsidók”, többnyire okosnak, bölcsnek, vagy kedvesnek, játékosnak, vagy komolynak, de mindenképpen számomra tiszteletre és szeretetre méltónak tűntek. Kíváncsi lettem. Nagyon szerettem volna olyan lenni, mint ők! Tanulni sokat, és okosnak lenni, és kedvesnek, és szépen tudni beszélni és... és... értelmesen élni!

Édesapámnak azt akartam mondani, mindig el akartam mondani – soha nem került rá sor – nem utálni kell azokat az embereket, hanem tanulni tőlük, átvenni mindazt, ami szép és jó, és emberi!

Nem tudtam mi az, hogy zsidó, mit jelent zsidónak lenni. (Valahogy mindenki kerülte a „témát”, valahogy tabuként kezelték, mintegy hallgatólagosan megegyeztek az emberek, hogy nem beszélnek róla.) Csak azt tudtam, hogy megvetéssel mondják ki sokan ezt a szót. Az emlékeimben pedig tiszteletre méltóak voltak azok az emberek, akikről tudtam, hogy azok.

Azután évekig nem találkoztam ezzel a problémával, bizonyára nem volt fontos számomra, nem szembesültem vele, talán el is felejtettem. Éltem úgy, mint sokan mások a mindennapokban.

Apai nagyszüleim egy kissé távolabbi faluban éltek, Római Katolikus vallású parasztemberek voltak. Nagyon szigorúan, szinte kegyetlenül nevelték apámat a többi négy testvérével együtt. Sokat dolgoztak, mindenért keményen, apám már nyolcévesen járt nagyapámmal a földekre dolgozni. A maguk néhány holdnyi földje mellé Papi (Róm. Kat. Egyházi tulajdonú földterület, sok ilyen volt a II. Világháború előtt) birtokból béreltek földeket, hogy meg tudjanak élni. Szerencsések közé tartoztak, mert a leggazdagabbaknak számítottak a 15 hold föld megművelésének lehetőségével a faluban. Akkoriban a három millió koldus országa volt „Mária Ország”.

Apám egész életében küzdött az elutasítással, a kisebbségi érzéssel, amit otthonról hozott. A gyűlölet romboló erejével, ami befészkelte magát a lelkekbe. Később jöttem rá, hogy ezt sugározta vissza, amit kapott a nagyapámtól. A féltelmeit, a bizonytalanságát. Ezért lett sikertelen és keserű, nem az „ötvenhatos” múltja miatt. Bár könnyebb volt arra fogni. Utálta a „kommunistákat” is. Szorgalmasan, becsületesen dolgozott, de elég szorgalmasan járt a kocsmába is a barátaival. Nem vettem észre, mint gyerek, hogy eléggé szűkösen éltünk, bár édesanyám is

dolgozott, még két fizetésből sem tudtak jól kijönni. A pénz hiánya miatt, az italozás miatt, sokat veszekedtek szüleim. Két bátyám hamar „kiröpült”. Magam középiskolai kollégiumba kerültem. Édesanyám halála változást hozott az életünkben.

Mindazonáltal nagyon hálás vagyok édesapámnak, mert, ahogy csak tellett erejéből, támogatott édesanyám halála után. Leérettségiztem.

Egyszer „hazalátogatva” apám falujába, nagyapámnak büszkén újságoltam, hogy főiskolára megyek, tanár szeretnék lenni.

- Azt meg minek! Válaszolta: - ne akarjon a paraszt úr lenni!

Ők a falu Róm. Katolikus közösségének legvallásosabb emberei közé tartoztak nagyanyámmal. Nyaralások, látogatások alkalmával többször voltam velük a templomban, de soha nem érintett meg Isten. (Lehet, hogy nem volt ott?) Teljesen idegennek, mesterkéltnek, képmutatónak éreztem, amivel ott találkoztam, pedig még „áldoztam” is, azaz az ostyát elnyalogattam. A legközvetlenebb kapcsolat az „egyházzal” az volt, amikor hittanon beszélgetés, nevetgélés miatt a pap fölpofozott első osztályos koromban. Apámat visszamenőleg is áldom döntése miatt, amikor azt mondta édesanyámnak:

- Oda nem kell járnia, ahol verik a gyereket.-

Szerettem a tanulást, a főiskolás évek nyitottságát, a rengeteg impulzust, ami ért. Bátyám pincéreként dolgozott. Nyári szünetben bemutatott egyszer társaságban egy fiatalembernek, aki művész ember hírében állt. Régebben már beszélt róla, tudtam, hogy zsidó származású. Témát próbáltam keresni a társalgáshoz, és elég esetenül azt találtam mondani:

- Milyen szépek a zsidó nők. -

Dühösen, lekezelően válaszolta:

- A zsidó nők büdösek!-

Úgy emlékszem, elég hamar abbamaradt a beszélgetésünk, többé nem találkoztunk.

Főiskolás éveim első évében ismerkedtem meg Mariann nevű csoporttársam barátnőjével, Lúciával, aki nagyon megtetszett, de gátlásosságom miatt nem kerültünk közel egymáshoz.

Egy évig, másodévesen együtt laktam Robi nevű évfolyamtársammal a főiskolai kollégiumban. Szerettem Robit kedves, vidám, közvetlen, nagyon figyelmes viselkedése miatt. Apja elhagyta a családját, zsidó származású édesanyja, aki tanítónő volt, időnként meglátogatta. Nagyon kedves, okos barna szemű és barna hajú kissé komolyan-szomorkás hölgyként emlékszem rá.

Negyedévesen találkoztunk újra Lúciával. Akkor már úgy emlékszem tudtam, hogy az édesanyja, aki főorvosként dolgozott a helyi kórházban, zsidó. Édesapja mérnökember volt, aki nagyon szerette a lányait és a maga nagyon csöndes, alázatos módján mindent megtett értük. Ma is, apaként, eszembe jut. Lúcia nagyon szépen énekelt és gitározott, jól tanult, orvosnak készült; várt tőlem valamit, lélekben, viszonyulásban, amit nem tudtam nyújtani neki.

– Benned egy csöpp zsidó vér sincs! - Mondta egyszer szemrehányóan, és néhány hónap után megszakadt az igazából el sem indult kapcsolatunk.

Tanszékvezetőnkéről is hallottam, hogy zsidó. Mindig zsebben hordta a kezét jártában-keltében, de ha az utcán találkozva ráköszöntem, kirántotta a zsebéből, kissé megbiccentve a fejét, fogadta tisztelettel a köszönést. Szigorú volt a vizsgákon, de emberséges és igazságos. Mindig éreztem valami szomorú vibrálást a lelkében. Valami rezignáltságot. (Mi a zsidó, mit jelent zsidónak lenni? Kultúrkört, kultúrát? - bizonyára azt is.)

Soha nem tudtam mit jelent, mit jelenthet Magyarországon zsidónak lenni?

Hallottam a holokausztról. Alig valamit történelem tantárgyból, elejtett szavakból, TV-ből.

Szörnyű és kegyetlen dolognak tartottam, aminek nem lett volna szabad megtörténnie. De nem értettem, miért történt és nem érintett személyesen. Bár édesapámat visszavonulásukkor a fasiszták magukkal vitték 13 évesen és besorozták, harcolt, majd amerikai fogságba esett egyik bátyjával együtt. (A Második Világháború Teljes Története című könyvsorozat egyik kötetében írja a szerző, hogy a faszizmus és Hitler célja, bár okkult háttérrel indult, mégis a „tisztta kereszténység” megteremtése volt, azaz a Róm. Katolicizmus egyeduralkodóvá tétele, a „társadalom” „kitisztítása” minden mástól, ami nem Római Katolikus.)

A főiskola elvégzése után egy nagyközségbe kerültem tanítani, messze régi lakóhelyemtől, családomtól. Megismerkedtem feleségemmel. Apósomék barátai gyerekeinek barátai között volt egy fiú, akiről mindenki tudta, hogy zsidó. Rákérdeztem egyszer, amikor közös ismerősünkkel, az ő legjobb barátjával főiskola utáni tartalékos tisztképzőre (behívó parancssal) utaztunk és ő elkísért bennünket a megyeszékhelyig, ahol még ittunk pár liter sört búcsúzásképpen:

- Te zsidó vagy?-

- Igen az vagyok,- válaszolta, de ez azután valamiféle választófalat emelt közénk. (Jóval később tudtam meg, hogy édesanyja Auschwitzot, édesapja a munka - (rab) szolgálatot élte túl.) Pedig igazából barátkozni szerettem volna. Bizonyára tapintatlan voltam, mint már sokszor azelőtt.

Összesen ennyi élményem volt zsidó emberekkel kapcsolatban megtérésem előtt.

Néhány évvel később '91 áprilisában megérintett Isten, megtértem az ÚR Jézus Krisztusban. (Ahogy belém fújt Isten Szelleme, ahogy betöltött, ahhoz foghatót soha nem éreztem, megértettem, hogy mindig Őrá vágytam, mindig Őt kerestem. Megelégitette az Ő szeretetével a szívemet, lelkemet.) Más emberré lettem. Az Atya, a Mennyei Atya gyermekévé.

Ez megváltoztatta a gondolkodásomat, a Biblia élő beszéddé, Isten Élő Beszédévé lett a számomra. Megértettem, hogy a zsidóság Isten népe. Megértettem, hogy a pogányokra (a nem zsidókra, más nemzetbéliekre) is kitöltetett a Szent Szellem, akik belemerítkeztek Krisztus Jézusba. Akik Ábrahám, Izsák, Jákób Istenéhez tértek, térnek meg. Azt is megértettem, hogy: "nem vetette el Isten az ő népét (mármint a zsidóságot), a megkeményedés csak részben történt, amíg a pogányok teljessége bemegyén", mármint az üdvösségbe, az Atyával való közösségbe az ÚR Jézus Krisztus, a Messiás által. Mert Isten egybeszerkeszti a teremtményeit, zsidókat a más nemzetbéliekkel, testvéri közösségbe, merthogy azok, testvérek.

Testvérek vagyunk. Egy Atyánk van. Az Örökkévaló, a Teremtő, a Mindenható Isten.

Mégis, milyen lehet zsidónak lenni Magyarországon?

Ha belegondol az ember, valószínűleg keserves. Ha nem gondol bele, valószínűleg lehet boldogan és elégedetten élni, már amennyire az emberek tudnak és van lehetőségük általában elégedetten, boldogan élni a mai Magyarországon.

Miért keserves magyar zsidónak lenni? Talán egy zsidó testvéremnek kellene erről írnia.

De „nem az a zsidó, aki külsőképen az, sem nem az a körülmetélés, ami a testen külsőképen van:

Hanem az a zsidó, aki belső képen az; és a szívnek lélekben (szellemben) nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetélkedés; amelynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van.”

Mindenki „zsidó”- Isten gyermeke - aki hiszi és megcselekszi Isten Igéjét, aki hisz és bíz a Mennyei Atyában. Aki ragaszkodik, vagy megtért Istenhez szívéből. Egyébiránt pedig minden ember Isten teremtménye.

De mégis Ábrahám leszármazottaira, a zsidókra, a zsidó népre bízta Isten az Ő beszédeit. És közülük sokan „belső képen” is zsidók, hívő emberek tiszta szívéből az ó-szövetség szerint. Sokszor sokkal emberségesebb emberek és hithűbbek, mint a legtöbb magát kereszténynek és keresztényinek tartó ember. És persze vannak Messiáshívő (Jézus Krisztusban hívő) zsidók is. (És bizony minden ellenkező állítással szemben Jézus, Mária, József, az apostolok, az első keresztényen - azaz Krisztusi - közösségek is zsidók voltak.)

Miért keserves magyar zsidónak lenni?

Mert szeretnek egy olyan hazát, amelyben sokan nem tekintik őket a nemzet részének, mert ott próbálnak boldogulni, ahol kirekesztéssel kell szembesülniük, ferde pillantásokkal, esetleg fenyegetettséggel. Ahol kényszermunkára, haláltáborba hurcolták őket, vagy szüleiket, nagyszüleiket, családtagjaikat, rokonaikat. Ahol minden az irigységre, gyűlöletre emlékezteti őket, pedig vérrel-verejtékkel dolgoztak ezért az országért, a hazájukért, az őseik közül sokan önként is életüket áldozták ezért a hazáért a '48-as forradalom és a Világháborúk alatt. Mert ők mégis magyarnak érzik magukat, magyar zsidónak.

Ha ebben az országban valóban hatmillió keresztény vallású ember van, és ha ők valóban keresztények (Krisztusiak), akkor hogyan lehetséges ekkora, ennyi irigység és gyűlölet?

Ha hatmillió a számuk, esetleg nem valódi keresztények?

Ahol Krisztusi emberek alkotják az ország lakosságának nagy részét, burjánozhat e így a szeretetlenség, az antiszemitizmus, a romagyűlölet, a korrupció, a hazugság, a lopás, az egymás megnyomorítása, kizsákmányolása, a megbélyegzés, a kirekesztés?

(-Te pogány!- Mondták a fiamra a társai, mert nem jár hittanra. Amikor arról beszélt, hogy mi hívők vagyunk, és a Biblia Isteneről, akkor „lezsidózták”. Kórusban csúfolják sokszor azóta is testalkata (mert kissé kövérkés), vagy egyéb miatt. Szerveztek ellene Tomi utaló klubbot. Ugye Magyarországon alkotmányos jog a vallás szabadsága? Csak éppen az ország /és világ/ legnagyobb fanatikus felekezetének – szektájának - tagjai ezt rendszeresen elfelejtik alkalmazni, és a gyermekeiket is kirekesztő szellemben nevelik, ráadásul ez ellenkezik a Biblia szellemiségével is.) Lehet, hogy „csak” nincs valódi közösségük Jézussal, nem tértek meg valóságosan, álkeresztények? Vagy „csak” nem ismerik a Bibliát és nem tudják milyen volt Jézus Krisztus? Akkor meg mitől keresztények? Kihez tértek meg? Vagy a kisebbség ennyire uralkodik a többségen és semmi hatással nem bír a többség a kisebbségre? Akkor hol van a szeretet ereje, a Krisztusi természet az életükből, ami megváltoztatja a világot? Hol van a bizonyágtétel Krisztusban, a példamutatás? Ennyire el tudja nyomni a kisebbség a többséget, hogy még csak látszata sincs a Krisztusi természetnek a többség életében? Ilyen kemény diktatúrája van az istentelenségnek? A „többséget” így el lehet nyomni? Vagy ebből az „egyetemes”

egyházi szervezetből ennyire hiányzik Krisztus szeretete? Hol van az a hatmillió keresztény?

Ha lenne annyi, akkor itt egy csodálatos Krisztusi szeretettel átitatott virágzó társadalomnak kellene működnie. De nincs. Még hatszázezer valódi keresztény (Krisztusi) sincs. Bárcsak volna!

Édesapám, aki Római Katolikus nevelést kapott, - „megkrisztelték” csecsemő korában, első áldozott, bérházas, gyerekkorában kórus tag volt a templomban, ha hazalátogattunk falujába, rendszeresen a misén énekelt a kórusban – ennek ellenére tele volt gyűlölettel, irigységgel, elutasítással, elutasítottsággal, félelemmel. Az antiszemitizmust gyerekkorában a helyi paptól „kapta”. (És ezzel nem volt egyedül.) Sokszor beszéltem neki Jézus Krisztusról, de nem akart megtérni bűneiből és elfogadni a szabadítást - azt mondta ő keresztény - pedig tudtam, hogy érezte, szüksége van rá.

Három év próbálkozás után föladtam. Isten erre azt mondta: most jövök én!

Azt találtam mondani édesapámnak egy beszélgetésben, hogy aki megtér zsidóvá lesz, hiszen a szív körülmetélése a lényeg. Isten Izrael Istene.

Két hétre rá egy helyi evangéliumi közösségben megtért. Bemerítkezett (valóságosan „megkriszteltetett”). Akkor értettem meg, hogy főleg az irigység és előítélet motiválta az antiszemitizmusát. Igazából belül ő is vágyott egy jobb, egy más életre, csak nem tudta, hogyan érheti el. Megbánta bűneit, antiszemitizmusát (is), megtért belőle. Hitben halt meg, megbékélve Istennel 77 évesen.

Talán zsidónak lenni – másnak lenni. Emberibb embernek. Érzőbbnek, érzékenyebbnek, szeretet teljesebbnek, minden szenvedés ellenére áldottabbnak. Milyen lehet Magyarországon zsidónak lenni? Nem tudom. Pedig találkozom elutasítással, kirekesztéssel – valószínűleg messze nem annyival és úgy, mintha zsidó lennék testileg. Egyet tudok, szeretem Istent. De nem az a lényeg, „hogymi szerethetjük őt, hanem, ő szeretett minket és egyszülött fiát adta értünk, hogy aki benne hisz el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. A szeretet Istenből fakad, hiszen „Isten szeretet”. „Aki gyűlöl, nem ismerte meg az Istent”.

Mindig lesz irigység és gyűlölet, amíg az ellenség (sátán) lesz, de mindig lesz szeretet és a szeretet erősebb, mint a gyűlölet. Zsidónak lenni, Istennek elválasztva lenni. Békességben élni Istennel. Megszentelni az Ő Nevét. Szeretettel, szeretet általi engedelmisségben, alázatban.

„Aki megtartja az én parancsolataimat az szeret engem”. „Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek”!

„Tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok és nyugalmat találtok lelkeiteknek.” Mondta az ÚR Jézus Krisztus.

„Maran atha!” „Az ÚR közel!”

Pásztón, 2010. február 25-én szeretettel: Katona Csaba